

ZALA VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Iktatószám: ZA/KTO/02877-3/2023.
Ügyintéző: Kránicz Gergely
Jogi előadó: dr. Parragi Valéria
Telefon: (92) 795-061
(92) 795-065

Tárgy: a Hévízi-csatorna (Hévíz-folyás, Páhoki-övcatorna, Egyesített-övcatorna, Gyöngyös-folyás) turisztikai célú hasznosításának természetvédelmi célú korlátozása

Engedély

HATÁROZAT

A Zala Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály (8900 Zalaegerszeg, Mártírok u. 35-39.), mint első fokon eljáró természetvédelmi hatóság,

elrendelem a Hévízi-csatorna (magában foglalja: Hévíz-folyás, Páhoki-övcatorna, Egyesített-övcatorna, Gyöngyös-folyás) **turisztikai hasznosításának (vízitúrázás) természetvédelmi célú korlátozását.**

Egyúttal **engedélyt** adok a **Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság** (8229 Csupak, Kossuth u. 16.) (továbbiakban: engedélyes) részére a Hévízi-csatornán, mint országos jelentőségű védett természeti területen, **2023. október 06-tól 2024. március 17-ig terjedő időszakban** az evezős túrák lebonyolítására, evezős túrák koordinálására

az alábbi feltételekkel:

1. A Hévízi csatornán a vízitúrázás a természetvédelmi érdekek figyelembevételével csak 2023. október 06-tól 2024. március 17-ig terjedő időszakban folytatható.
2. Hévízi csatornán az egy napra kiadható maximális vízitúra létszám 250 fő + 20%. A napi limittől 20%-al indokolt esetben lehet eltérni. Az engedélyes köteles megtiltani a 250 fős kereten felüli vízre szállást.
3. A maximálisan elindítható csoport létszám: 40 fő/csoport, ami azt jelenti, hogy egy napra, egy vízitúraszervező részére maximum 40 db tevékenységre jogosító hozzájárulás adható ki. A túraszervezőnek, túravezetőnek gondoskodnia kell a vízitúra során a csoport egyben tartásáról, ennek érdekében minden csoportban legalább 20 túrázónként biztosítani kell egy-egy fő túravezető jelenlétét, akit/akiket a tevékenységre jogosító hozzájárulásban azonosítható módon meg kell nevezni.
4. A Hévízi csatornán a vízre szállás minden nap délelőtt 09:00 és 12:00 közötti időszakban lehetséges a Hévízi-tó Déli-zsilipjénél (GPS koordináták (WGS84): Északi szélesség: 46,782358',

KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI FŐOSZTÁLY

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TERMÉSZETVÉDELMI OSZTÁLY

8900 Zalaegerszeg, Mártírok u. 35-39., Telefon: (36-92) 795-065

E-mail: zoldhatosag@zala.gov.hu, KRID: 542391755, Honlap: www.kormanyhivatal.hu/hu/zala

Keleti hosszúság: 17,196087'). Más helyeken a vízre szállás tilos!

5. A Hévízi-csatornán a vízút lebonyolítása szigorúan egyirányú. A vízútazás a Hévízi-tó Déli-szilipjétől, a 76-os számú főút fenékpusztai áteresze irányába (északról dél felé, a folyással megegyező irányban) engedélyezett.
6. A Hévízi-csatornán a vízre szállástól számított 4 órán belül, de legkésőbb napnyugtáig a vízfolyás területét és a töltést is el kell hagyni a vízi járművekkel, vízi sporteszközökkel, és a gépjárművekkel.
7. A Hévízi-csatorna töltésein tilos a vízútazókat gépjárművel kíséni. A töltéseken történő gépjárművel való közlekedés csak a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság által kiadott díjköteles (töltésen történő közlekedésre jogosító) hozzájárulás birtokában lehetséges, kivételt képez az esetlegesen bekövetkező baleset (borulás, vízbe esés) esetén a mentéshez, vízisporteszköz kiemeléséhez és elszállításához szükséges mértékű behajtás.
8. A fenékpusztai kiszállóhelyhez (Egyesített-övcsatorna fenékpusztai átereszenél lévő töltések) gépjárművel történő behajtás a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság által kiadott (díjköteles) hozzájárulás (töltésen történő közlekedésre) birtokában lehetséges. A vízút szervezők és a túravezetők felelőssége ennek a hozzájárulásnak a beszerzése.
9. A Hévízi-csatornán a vízútazás lebonyolításának rendjét a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai jogosultak önállóan, vagy a Rendőrség, a Természetvédelmi Hatóság, és a Vízügyi Hatóság munkatársainak bevonásával közösen helyszíni ellenőrzés keretében leellenőrizni.
10. Ezen engedély a tevékenységgel összefüggően más szükséges hatósági engedélyek, és kezelői, tulajdonosi hozzájárulások beszerzése alól nem mentesít.
11. Az engedélyes a túrázási időszak lezárását követő 30 napon belül osztályom felé köteles szöveges beszámolót készíteni a túraidőszak tapasztalatairól, kiegészítve azt egy táblázattal, melyben napi bontásban meg kell adnia a jelen engedély alapján a túrákon résztvevők részére kiadott igazolások számát.
12. Az Engedélyes köteles az általa koordinált túrákon résztvevők beazonosíthatóságáról gondoskodni.
13. Az Engedélyes köteles a Hévízi-csatornán történő vízútazással kapcsolatos információkat mindenki számára elérhetővé tenni.
14. Az Engedélyes köteles tájékoztatni az engedélyben foglalt feltételekről a túra megkezdése előtt a résztvevőket.

Határozatomat azonnal végrehajthatóvá nyilvánítom.

Az engedély 2023. október 06-tól 2024. március 17-ig érvényes.

Az eljárás során költség nem merült fel.

Jelen döntésem annak közlésével válik véglegessé.

Határozatom ellen közigazgatási úton további jogorvoslatnak helye nincs, az a közléssel véglegessé válik, annak bírósági felülvizsgálatát – jogszabálysértésre való hivatkozással – a közléstől számított harminc napon belül a Veszprémi Törvényszékhez (8200 Veszprém, Vár u. 19.) címzett, de a Zala Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály

Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztályhoz (8900 Zalaegerszeg, Mártírok útja 35-39.) 4 példányban írásban, vagy elektronikus kapcsolattartásra kötelezett esetén elektronikus úton benyújtott keresettel lehet kérni.

A jogi képviselővel eljáró fél, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet az űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével köteles benyújtani a keresetlevelet az elsőfokú közigazgatási határozatot hozó szervnél (<https://e-kormanyablak.kh.gov.hu>).

A keresetlevél benyújtásának a határozat hatályosulására nincs halasztó hatálya, azonban a keresetlevélben a megvalósításának megtiltása kérhető. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére, vagy ha szükségesnek tartja tárgyalást tart.

INDOKOLÁS

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (8229 Csopak, Kossuth u. 16.), mint a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 3.§-a, illetve 4.§-a szerinti, a természetvédelemért felelős miniszter irányítása alá tartozó, központi hivatalként működő, a természetvédelmi szabálysértések ellenőrzésére, továbbá a természetvédelmi őrszolgálat működtetésére közhatalmi jogkörrel rendelkező központi költségvetési szerv, továbbá a Korm. rendelet 13. §-a alapján a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv – figyelemmel a Korm. rendelet 19. §-ában meghatározott alapfeladataira is – 2023. szeptember 01-én **kérelmezte Hatóságomtól a Hévízi-csatorna** (Hévíz-folyás, Páhoki-övcatorna, Egyesített-övcatorna, Gyöngyös-folyás) **turisztikai célú hasznosításának (vízitúrázás) természetvédelmi célú korlátozását**. Egyidejűleg kérelmet nyújtott be a fenti vízfolyásokon vízitúrák lebonyolítására, koordinálására.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatára által a 2017-2018-as vízitúra szezonban (2017. november 26-tól 2018. március 18-ig terjedő időszak) végzett dokumentum alapú és helyszíni ellenőrzései alapján megállapítást nyert, hogy a Hévízi-csatorna turisztikai célú hasznosítása (vízitúrázás) olyan méreteket öltött az elmúlt évek során, mely nem összeegyeztethető a természetvédelmi célkitűzésekkel, ezért azt szabályozni szükséges.

A Zala Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztálya által a 2017-2018-as vízitúra szezonra kiadott engedélyeinek részét képezte egy felhívás, melyben a hatóság kötelezte az engedélyeseket, hogy egy webes felületen történő regisztrálás után rögzítsék a lebonyolításra kerülő túráikkal kapcsolatos adatokat.

Az így összegyűjtött információk elemzése és a szűrőpróbaszerűen lefolytatott helyszíni bejárások (ellenőrzések) során tapasztaltak alapján megállapításra került, hogy a 2017-2018-as vízitúra szezonban (a 2017. november 26. és 2018. március 18. közötti időszakban), egyes napokon nagy létszámú (300-400 fő/nap) túrázó vett részt. Azokon a napokon, amikor 250 főnél többen vettek részt vízitúrán, a reggel 9 órától sötétedésig terjedő időszakban olyan mértékű volt a zavarás a Hévízi-csatorna teljes területén (Hévíz-folyás, Páhoki-övcatorna, Egyesített-övcatorna, Gyöngyös-folyás) a folyamatos emberi jelenlét miatt, hogy a területen előforduló (élő, átvonuló, teledő, táplálkozó) védett vagy fokozottan védett állatfajok minden egyede elhagyta a csatornát és közvetlen környezetét.

A Hévízi-csatorna turisztikai célú hasznosításával (vízitúrázás) kapcsolatban fontos természetvédelmi jellemzők:

A Hévízi-csatorna (Hévíz-folyás, Páhoki-övcatorna, Egyesített-övcatorna, Gyöngyös-folyás) által érintett ingatlanok közül az alábbiak szerepelnek a Vidékfejlesztési Értesítő LXII. évfolyamának 1. számában (2012. 01. 13.) megjelent, a vidékfejlesztési miniszternek az **egyedi határozattal lehatárolt, ex lege lápi** és szikes tavi védettséggel érintett területekről szóló közleményében: **Keszthely 0202/1; 0195; 0216/5; 0198; 0197 helyrajzi számú területek.**

A Hévízi-csatorna (Hévíz-folyás, Páhoki-övcatorna, Egyesített-övcatorna, Gyöngyös-folyás) által érintett ingatlanok közül az alábbiak szerepelnek a Környezetvédelmi Értesítő 2002. évi 1. számában megjelent, a környezetvédelmi miniszternek a 8005/2001. (MK 156.) KöM tájékoztatójában, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva védett lápok jegyzékében (**egyedi határozattal még le nem határolt, ex lege lápok**): **Keszthely 0200/28; 0194/2; 0207/2; 0216/4; 0216/6 helyrajzi számú területek.**

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai által a Hévízi-csatorna területén (a vízfolyáson és a parton, illetve a parti fákon megfigyelt fajok) gyűjtött biotikai adatok alapján a téli időszakban (november 1-től március 31-ig) az alábbi védett vagy fokozottan védett fajok fordulnak elő (állandó és/vagy vonuló fajok, telelő és/vagy táplálkozó egyedek):

- Kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*) fokozottan védett
- Nagy kócsag (*Egretta alba*) fokozottan védett
- Szürke gém (*Ardea cinerea*) védett
- Rétisas (*Haliaeetus albicilla*) fokozottan védett
- Vándorsólyom (*Falco peregrinus*) fokozottan védett
- Vörös vércse (*Falco tinnunculus*) védett
- Karvaly (*Accipiter nisus*) védett
- Kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*) védett
- Búbos vöcsök (*Podiceps cristatus*) védett
- Vízityúk (*Gallinula chloropus*) védett
- Dankasirály (*Larus ridibundus*) védett
- Jégmadár (*Alcedo atthis*) védett
- Nagy fakopáncs (*Dendrocopus major*) védett
- Kis fakopáncs (*Dendrocopus minor*) védett
- Széncinege (*Parus major*) védett
- Nagy őrgébics (*Lanius excubitor*) védett
- Vetési varjú (*Corvus frugilegus*) védett
- Holló (*Corvus corax*)
- Erdei pinty (*Fringilla coelebs*) védett
- Mezei veréb (*Passer montanus*) védett
- Tengelic (*Carduelis carduelis*) védett
- Zöldike (*Carduelis chloris*) védett

- Süvöltő (Pyrrhula pyrrhula) védett
- Közönséges vízcickány (Neomys fodiens) védett
- Mókus (Sciurus vulgaris) védett
- Hermelin (Mustela erminea) védett
- Vidra (Lutra lutra) fokozottan védett
- Vadmacska (Felis silvestris) fokozottan védett

A fentebb felsorolt védett és fokozottan védett állatfajok egyedeinek **zavarása**, károsítása, kíntása, elpusztítása, szaporodásának és más **élettevékenységének veszélyeztetése**, **lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelyeinek** lerombolása, **károsítása** a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 43. § (1) bekezdésében foglaltak alapján tiltott tevékenység.

Figyelembe véve azt, hogy a közeli Balatonon és Kis-Balatonon - Ramsari egyezmény - hatálya alá tartozó nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek a telelő vagy vonulás közben pihenő hatalmas létszámú vízimadár állományok számára a Balaton és a Kis-Balaton vízfelületeinek befagyása esetén a Hévízi-csatorna biztosít táplálkozó-, pihenő- és búvóhelyet, a természetvédelmi célkitűzések megvalósulása és a jogszabályi előírások betartása érdekében a Hévízi-csatorna vízitúrák által érintett területén, az ott élő, táplálkozó, pihenő védett és fokozottan védett fajok egyedei számára zavarás mentes időszakok biztosítása szükséges. A zavarás mentes időszak úgy biztosítható, ha a vízitúrák lebonyolítása során szabályozásra kerül a vízre szállás helye és ideje, a vízitúrák iránya, a vízben töltött idő hossza, a napi maximális vízitúrázó létszám és a vízitúra szezon.

- A vízre szállás helyének és idejének, valamint a vízitúrák irányának szabályozásával elérhető, hogy a csatornának a vízre szállás helyétől távolabbi részein biztosított legyen a fentebb felsorolt védett vagy fokozottan védett fajok egyedeinek minimum napi 2-4 órányi zavarásmentes időszak.
- A vízitúrák irányának szabályozásával elkerülhető, hogy a csatorna területén élő, táplálkozó, pihenő védett vagy fokozottan védett fajok egyedei folyamatos zavarásnak legyenek kitéve, mert így egy nagyjából 2,5 – 4 óra hosszúságú „időablak” az, amiben a vízitúrázók végig haladnak a Hévízi-csatornán, ez pedig lehetővé teszi, hogy a túrázók előtt és mögött is legyen zavarásmentes időszak.
- A vízben töltött idő hosszának szabályozásával érhető el, hogy a vízitúrák által igénybe vett „időablak” ne nyúljon meg olyan mértékben, ami már megakadályozza a zavarásmentes időszakok biztosítását a területen előforduló védett és fokozottan védett fajok egyedei számára.
- A vízitúra szezon szabályozásával elérhető, hogy csak abban az időszakban folytassanak vízitúrákat a Hévízi-csatorna területén, amikor a vonulási, költési és fiókanevelési időszakban ott élő, táplálkozó, szaporodó madárfajok egyedeinek zavarása elkerülhető vagy minimális szintre csökkenthető.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 35. § (1) b) pontja rendelkezik arról, hogy „Védett természeti területen a 7. § (2) bekezdésében foglaltakon túl gondoskodni kell a **vadon élő szervezetek, életközösségeik, a biológiai sokféleség fennmaradásához szükséges természeti feltételek**, így többek között a talajviszonyok, vízháztartás **megőrzéséről**”. Ugyanezen törvény 37. § (2) és (3) bekezdéseiben foglaltak teszik lehetővé a természetvédelmi hatóság részére a **védett**

természeti területen vagy annak meghatározott részén a közlekedés és tartózkodás korlátozását, tiltását, illetve a védett természeti terület károsítása, veszélyeztetése vagy jogellenes zavarása esetén az ilyen magatartás tanúsítóját a tevékenység folytatásától történő eltiltását.

Hatóságom az Igazgatóság kérelmét áttanulmányozta, és az ügyben az alábbi álláspontot alakította ki:

A kérelmezett tevékenység a határozatom rendelkező részében rögzített feltételek betartása esetén természetvédelmi érdekeket nem sért, várhatóan természeti károkozással nem jár, a hivatkozott jogszabályi előírásokkal összhangban van, következésképpen az engedély kiadásáról rendelkeztem.

A tárgyi vízfolyás unikális a tekintetben, hogy a Hévízi-tóból kifolyó meleg víz hatására télen sem fagy be, ezért emellett, hogy sajátos flórának és faunának ad otthont, a leghidegebb téli napokon is pihenő-, táplálkozó- és búvóhelyet nyújt számos védett gerinces fajnak. Ugyanakkor egyedisége okán vonzó turisztikai célpont, melynek felkeresése olyan élményhez juttathatja a rajta evező látogatókat, amelyet hazánkban máshol nem tapasztalhatnak meg.

Fentiek miatt, az utóbbi években rohamosan nő vízfolyáson evezős túrázni vágyók száma. Hatóságunk elfogadja az Igazgatóság érvelését, mely szerint a fenntartható környezethasználat csak úgy valósítható meg, hogy ésszerű és feltétlenül szükséges mértékben korlátozásra kerül a túrázók esetenkénti maximális létszáma, és a vízben tartózkodás módja és ideje. Ez a korlátozás a gyakorlatban csak úgy biztosítható megnyugtatóan, ha a vízitúrák szervezése és lebonyolítása a természetvédelmi kezelő kontrollja alatt történik, ezért jelen engedély kiadásáról döntöttem.

Felhívom ugyanakkor a természetvédelmi kezelő figyelmét, az engedélyben rögzített feltételek betartása az engedélyes felelőssége a természetvédelmi hatóság felé. Ugyancsak az engedélyes köteles beszerezni a túrák lebonyolításához szükséges esetleges egyéb engedélyeket, hozzájárulásokat is.

A további tapasztalatok összegyűjtése, illetve az új lebonyolítási rend kiértékelése céljából az engedélyes számára bejelentési kötelezettséget írtam elő a túraidőszak lezárását követő 30 napon belül.

Az engedély érvényességét a rendelkező részben rögzítettek szerint állapítottam meg annak érdekében, hogy az időközben szerzett gyakorlati tapasztalatok a későbbi engedélyekbe beépíthetők legyenek.

Kikötéseimet a természetvédelmi kezelő szakmai álláspontjának és az alábbi jogszabályoknak a figyelembe vételével tettem meg:

Az érintett vízfolyás a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban: Tvt.) 23.§ (2) bekezdés alapján „ex lege” védett természeti területnek minősül.

A Tvt. 38. § (1) bekezdés i) pontja alapján: „Védett természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges különösen közösségi és tömegsportesemények rendezéséhez, sportversenyhez, technikai jellegű sporttevékenység folytatásához.”

A Tvt. 8. § (1) bekezdése kimondja: „A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani.”

A Tvt. 17. § (1) bekezdése szerint „ a 8. § (1) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.”

A Tvt. 42. § (1) bekezdése alapján tilos a védett növényfajok egyedinek veszélyeztetése, 43.§ (1) bekezdése alapján a védett állatfajok élő-, táplálkozó helyének lerombolása.

A Tvt. 37. § (2) bekezdése értelmében védett természeti területen vagy annak meghatározott részén a közlekedést és a tartózkodást, az (1) bekezdésben foglalt kivétellel – ha a védelem érdekei szükségessé teszik – a természetvédelmi hatóság korlátozhatja, illetve megtilthatja.

A Tvt. 78. § (1) bekezdése kimondja, hogy a természetvédelmi hatóság korlátozhatja, felfüggesztheti vagy megtilthatja a védett természeti értéket és területet károsító vagy súlyosan veszélyeztető tevékenységeket. A határozat – a védett természeti érték, terület közvetlen vagy súlyos sérelme, illetve veszélyeztetése esetében – azonnal végrehajthatóvá nyilvánítható.

Határozatom a Tvt. hivatkozott 38. § (1) bekezdése i) pontján, a Tvt. 37. § (2) bekezdésén alapul.

Döntésem azonnal végrehajthatóvá a Tvt. 78. § (1) bekezdése alapján nyilvánítottam.

A közigazgatási per indításának lehetőségét az Ákr. 114.§ (1) bekezdése teszi lehetővé. A Veszprémi Törvényszék illetékességét a bíróságok elnevezéséről, székhelyéről és illetékességi területének meghatározásáról szóló 2010. évi CLXXXIV. törvén 3/A.§-a értelmében a 4. számú melléklet 8. pontja alapján állapítottam meg. A keresetlevél benyújtásának helyét és idejét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (továbbiakban: Kp.) 39.§ (1) bekezdése alapján határoztam meg. A tárgyalás tartása iránti kérelem lehetőségéről való tájékoztatása Kp. 77.§-án alapul, amely szerint, ha egyik fél sem kéri tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek, a bíróság tárgyaláson kívül határoz. Tárgyalás tartását a felperes a keresetlevélben, az alperes a védiratban kérheti. Ennek elmulasztása miatt igazolási kérelemnek nincs helye.

Az elektronikus ügyintézésre köteles személyek körét az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9.§-a határozza meg.

A Zala Vármegyei Kormányhivatal hatáskörét a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés c) pontja és (2) bekezdése, illetékességét ugyanezen jogszabály 2. § (1) bekezdése határozza meg.

Zalaegerszeg, időbélyegző szerint

Dr. Sifter Rózsa főispán nevében és megbízásából:

Németh József
főosztályvezető

A határozatot kapják:

1. Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság – **KRID: 545266339** - *(elektronikusan)*
2. Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság – **KRID: 623714164** - *(elektronikusan)*
3. Irrattár

Tájékoztatásul kapja:

1. Zala Vármegyei Főügyészség Közjogi Szakág – 8900 Zalaegerszeg, Gasparich M. u. 20. – *(elektronikusan)*